

VIỆN NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN DU LỊCH KHẲNG ĐỊNH VỊ TRÍ ĐẦU NGÀNH TRONG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC DU LỊCH

TS. NGUYỄN ANH TUẤN
VIỆN TRƯỞNG VIỆN NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN DU LỊCH

VIỆN NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN DU LỊCH (NCPT) ĐƯỢC THÀNH LẬP VÀO NĂM 1988 TRONG BỐI CẢNH TÌNH HÌNH KINH TẾ - XÃ HỘI VIỆT NAM CÓ NHIỀU ĐỔI MỚI NHƯNG VẪN CÒN NHIỀU KHÓ KHĂN, THÁCH THỨC. TRONG QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN, VIỆN NCPT DU LỊCH ĐÃ KHẲNG ĐỊNH NHỮNG ĐÓNG GÓP HIỆU QUẢ CHO CÔNG TÁC NGHIÊN CỨU KHOA HỌC PHÁT TRIỂN DU LỊCH VIỆT NAM.

Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch - Chặng đường 30 năm

Ngay từ những năm đầu của thời kỳ đổi mới cho tới nay, Viện NCPT Du lịch luôn xứng đáng là cơ quan đầu ngành trong nghiên cứu khoa học, tư vấn, đào tạo du lịch và khẳng định uy tín trong các công trình nghiên cứu, các dự án, đề án phát triển du lịch của trung ương và địa phương, cung cấp những luận cứ khoa học và góp phần quan trọng trong việc xây dựng chính sách, chiến lược, quy hoạch du lịch Việt Nam.

Từ khi mới thành lập, bộ máy tổ chức, đội ngũ cán bộ nghiên cứu và cơ sở vật chất kỹ thuật của Viện NCPT Du lịch còn nhiều hạn chế. Sau hơn 30 năm trưởng thành và phát triển, tổng số cán bộ của Viện là 43 người, trong đó có 29 cán bộ nghiên cứu và 14 cán bộ phục vụ nghiên cứu. Trong số cán bộ nghiên cứu, có 20 cán bộ trình độ sau đại học, gồm 6 tiến sĩ, 15 thạc sĩ thuộc các ngành khoa học, kinh tế, xã hội và nhân văn. Đến nay, Viện đã có cơ cấu khá hoàn chỉnh, gồm 5 phòng trong đó có 3 phòng nghiên cứu: Nghiên cứu Chiến lược, Chính sách và Môi trường du lịch, Nghiên cứu thị trường, Sản phẩm và Quy hoạch du lịch, 2 phòng chức năng quản lý là phòng Quản lý khoa học và Hợp tác quốc tế; phòng quản lý Hành chính, Kế hoạch, Tài chính, 1 Trung tâm Tư vấn và Đào tạo Du lịch.

Trải qua bối cảnh đầy khó khăn, thách thức kể từ ngày đầu mới thành lập và qua các thời kỳ, từ sự thành công của Dự án VIE/89/003 "Xây dựng kế hoạch chỉ đạo phát triển du lịch Việt Nam giai đoạn 1990 - 2000" do Chương trình Phát triển của Liên Hợp quốc (UNDP) và Tổ chức Du lịch thế giới (UNWTO) tài trợ là dấu mốc quan trọng trong bước đầu phát triển của Du lịch Việt Nam thời kỳ đổi mới của đất nước, đã khẳng định vai trò của Viện trong việc xây dựng và phát triển ngành. Phát huy thế mạnh, tiếp nối những đóng góp của Viện để đáp ứng những yêu cầu mới trong giai đoạn phát triển kinh tế -

Lễ kỷ niệm 30 năm ngày thành lập Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch (năm 2018)

xã hội chung, Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch Việt Nam giai đoạn 1995 - 2010; Chiến lược phát triển Du lịch Việt Nam giai đoạn 2001 - 2010; Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2030; Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2030; Quy hoạch các vùng du lịch... cũng đã góp phần tạo ra sự thay đổi về chất và về lượng trong ngành Du lịch Việt Nam.

Bên cạnh đó, Viện NCPT Du lịch còn tham gia thực hiện nhiều quy hoạch, chiến lược phát triển du lịch cấp khu vực như Quy hoạch phát triển du lịch Tiểu vùng sông Mê Kông mở rộng (1997); Quy hoạch phát triển du lịch Hành lang Đông Tây (2003), Chiến lược Tăng cường sự tham gia của cộng đồng địa phương và khu vực tư nhân trong phát triển du lịch (2019)..., góp phần tích cực để Du lịch Việt Nam hội nhập với du lịch khu vực.

Song song với việc thực hiện xây dựng chiến lược và quy hoạch phát triển du lịch, các nhiệm vụ xây dựng đề án "Chiến lược phát triển sản phẩm du lịch Việt Nam", xây dựng sản phẩm du lịch đặc thù cho 7 vùng du lịch, và nhiều đề án phát triển du lịch khác cũng là những căn cứ khoa học tạo điều kiện thuận lợi cho các địa phương, doanh nghiệp xây dựng trên phạm vi cả nước, các địa bàn kinh tế trọng điểm.

Với chức năng là một cơ quan nghiên cứu khoa học công nghệ, tính đến nay, Viện NCPT Du lịch đã chủ trì thực hiện thành công 3 đề tài khoa học công nghệ độc lập cấp nhà nước, 50 đề tài khoa học cấp Bộ, 26 đề tài cấp cơ sở. Tuy số lượng còn khá khiêm tốn song các công trình khoa học do Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch chủ trì thực hiện trong thời gian qua đã góp phần giải quyết nhiều vấn đề không chỉ mang tính

lý luận, mà còn mang tính thực tiễn trong nhiều lĩnh vực của công tác quản lý nhà nước về du lịch... Đặc biệt, kết quả nghiên cứu của nhiều đề tài khoa học do Viện chủ trì thực hiện là tài liệu tham khảo và là căn cứ khoa học quan trọng trong việc xây dựng Luật Du lịch, các nghị định, thông tư hướng dẫn thi hành Luật Du lịch; xây dựng các chính sách liên quan đến phát triển thị trường và sản phẩm du lịch, đến phát triển du lịch bền vững ở Việt Nam trong mối quan hệ với bảo vệ môi trường, đa dạng sinh học và phát triển cộng đồng.

Việc giới thiệu, chia sẻ các thông tin khoa học công nghệ nói chung, trong lĩnh vực du lịch nói riêng cũng được Viện quan tâm đầu tư và đã có những bước phát triển, những kết quả đáng khích lệ. Thư viện, thư viện điện tử, website với nhiều tư liệu được số hóa của Viện đã được xây dựng và phát huy hiệu quả. Các kết quả nghiên cứu được sử dụng có hiệu quả trong thực tiễn, cũng như phục vụ công tác quản lý, nghiên cứu, đào tạo... và được các chuyên gia trong ngành Du lịch đánh giá cao.

Bên cạnh đó, Viện NCPT Du lịch đã tích cực tham gia thực hiện nhiệm vụ bảo vệ môi trường và đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Viện cũng đã phối hợp với các cơ quan liên quan nghiên cứu để xuất bản hành các văn bản quy phạm pháp luật và các quyết định liên quan đến bảo vệ môi trường. Nhiệm vụ đánh giá tác động môi trường và đánh giá môi trường chiến lược cho các dự án phát triển du lịch bao gồm cả Chiến lược quy hoạch tổng thể phát triển du lịch Việt Nam cũng đã được Viện NCPT Du lịch thực hiện có kết quả tạo điều kiện về pháp lý đối với việc nghiệm thu các dự án theo quy định.

Trong hơn 30 năm xây dựng và phát triển, Viện đã luôn tạo điều kiện cho cán bộ tham gia các lớp đào tạo, bồi dưỡng trong và ngoài nước. Bên cạnh đó, Viện có mối quan hệ tốt đẹp và chặt chẽ với các đối tác là cơ sở đào tạo du lịch và các doanh nghiệp du lịch có cơ sở đào tạo.

Những năm qua, hoạt động tư vấn của Viện tập trung chủ yếu trong lĩnh vực lập quy hoạch, đề án phát triển du lịch và đã có những thành công nhất định. Viện đã xây dựng được mối quan hệ hợp tác với nhiều địa phương; tạo lòng tin với cơ quan quản lý nhà nước và cộng đồng doanh nghiệp.

Hợp tác quốc tế trong nghiên cứu và đào tạo cũng là lĩnh vực mà Viện NCPT Du lịch đã đạt được nhiều kết quả đáng ghi nhận. Viện đã chủ trì thực hiện nhiều dự án nghiên cứu triển khai trong lĩnh vực du lịch do các tổ chức quốc tế tài trợ như "Phát triển du lịch sinh thái ở Việt Nam" (1997 - 1998) được tài trợ bởi Tổ chức Bảo tồn Thiên nhiên Thế giới (IUCN); Hợp tác với tổ chức ILO và UNESCO xây dựng mạng lưới du lịch cộng đồng Việt Nam (2016); Phối hợp tổ chức với WWF và TRAFFIC

trong tổ chức hội thảo "Bảo vệ động vật hoang dã và du lịch có trách nhiệm" (2019)... Trong nhiều năm, Viện NCPT Du lịch còn liên kết với các tổ chức và đối tác phát triển, các viện nghiên cứu và trường đại học như World Bank, Ban thư ký ASEAN, Viện Văn hóa và Du lịch Hàn Quốc, Đại học Sejong - Hàn Quốc, Đại học Wakayama - Nhật Bản...

Định hướng phát triển trong thời gian tới

Về hoạt động nghiên cứu khoa học - công nghệ: Viện NCPT Du lịch triển khai nhiệm vụ nghiên cứu khoa học - công nghệ đồng thời trên cả 3 lĩnh vực: nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn và nghiên cứu triển khai, tập trung vào những vấn đề có tầm chiến lược; nghiên cứu đón đầu những vấn đề mới phát sinh liên quan đến lĩnh vực du lịch. Xác định đây là nhiệm vụ trọng tâm, gắn với phát triển cơ sở vật chất kỹ thuật, nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ nghiên cứu, Viện đã tăng cường đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ, nghiên cứu viên về ứng dụng công nghệ, tăng cường nghiên cứu khoa học theo hình thức nhận đặt hàng từ Bộ, các địa phương và doanh nghiệp gắn với những vấn đề mới, những vấn đề nổi cộm, khó khăn, bức xúc trong phát triển du lịch.

Về tư vấn và đào tạo du lịch: Ngoài lĩnh vực lập quy hoạch, xây dựng các đề án phát triển du lịch, Viện cần phải hướng tới các hoạt động tư vấn về điều tra thị trường, phát triển sản phẩm, ứng dụng công nghệ, dịch vụ thông tin khoa học công nghệ... trong lĩnh vực du lịch để đa dạng hóa các hoạt động tư vấn. Để nâng cao năng lực tư vấn, trên kinh nghiệm đã có, Viện cần phải mở rộng, lựa chọn và xác lập quan hệ hợp tác với các nhà tư vấn có kinh nghiệm trong và ngoài nước dưới nhiều hình thức. Hoạt động liên kết giữa các trường đại học và Viện cần đảm bảo phát huy tối đa nguồn lực của mỗi bên. Trong những năm tới, Viện sẽ chủ động tự hoặc liên kết để xây dựng mô hình đào tạo bậc tiến sĩ trong lĩnh vực du lịch. Hoạt động đào tạo cần được gắn vào các hoạt động của Viện để khai thác các chất liệu về khoa học - công nghệ, tìm các giá trị học thuật trong

các hoạt động của Viện nhằm gắn với nội dung nghiên cứu cho các nghiên cứu sinh.

Liên kết trong đào tạo: Đổi mới mối quan hệ trường - viện nghiên cứu - công ty, trong đó quan tâm tới các yếu tố: Viện nghiên cứu cần phải có lực lượng nghiên cứu đủ mạnh, được bồi dưỡng đầy đủ khả năng nghiên cứu và sáng tạo, đáp ứng đầy đủ yêu cầu của doanh nghiệp; xem xét áp dụng mô hình trung tâm liên kết khu vực đại học, nghiên cứu và doanh nghiệp. Trung tâm hoạt động với mục đích nâng cao năng lực cạnh tranh cho doanh nghiệp, tăng cường khả năng chuyển giao công nghệ cho các trường đại học và viện nghiên cứu.

Về hoạt động thông tin khoa học công nghệ: Trong bối cảnh toàn cầu hóa, hội nhập kinh tế quốc tế, công tác thông tin ngày càng có vai trò quan trọng, Viện cần có sự đổi mới mạnh mẽ trong hoạt động thông tin khoa học - công nghệ để có thể đáp ứng ngày càng tốt hơn yêu cầu của hoạt động nghiên cứu, đào tạo và tư vấn phát triển du lịch. Bên cạnh đó, cần nghiên cứu các dự án hợp tác và chia sẻ thông tin giữa trường đại học và viện nghiên cứu trong tương lai nhằm đẩy mạnh chia sẻ tài nguyên số, mượn tài liệu liên thư viện... cùng với nhiều hoạt động thúc đẩy hợp tác hội nhập trong nước và quốc tế.

Về hợp tác quốc tế: Viện đã đặt nền móng cho công tác hợp tác quốc tế với các viện nghiên cứu, các trường đại học, các trung tâm thư viện trong khu vực và trên thế giới. Trong tương lai, Viện sẽ phát huy, mở rộng hợp tác quốc tế với tất cả các nước ASEAN và các nước là thị trường trọng điểm của Du lịch Việt Nam để công tác hợp tác quốc tế đi vào chiều sâu, phục vụ tốt nhất cho nghiên cứu phát triển du lịch.

Trong tương lai, Viện NCPT Du lịch sẽ tiếp tục khẳng định vị trí và vai trò của một viện chiến lược đầu ngành trong hoạt động nghiên cứu khoa học phục vụ quản lý và hoạch định chính sách phát triển du lịch, đóng góp tích cực vào sự phát triển của Du lịch Việt Nam, xứng đáng là ngành kinh tế mũi nhọn của đất nước. ■